

SLC

MILJÖPROGRAM

Godkänt av SLC:s förbundsfullmäktiges vårmöte 11.6.2019.

Inledning

Lantbruket, det vill säga jord- och skogsbruk samt odling av trädgårdsväxter både i växthus och på friland, är en bransch som är ytterst sårbar vid snabba förändringar i miljön eftersom lantbrukets produktivitet är beroende av ekosystemtjänster.

Globala utmaningar som jordförstöring, klimatförändring, fattigdom, orättvisa och ojämlikhet samt tillgången på vatten skapar osäkerhet kring förutsättningarna för livsmedelsförsörjningen i framtiden. Livsmedelsproduktionen i Finland är en viktig del av landets försörjningsberedskap.

Allmänheten ställer allt högre krav på hur naturtillgångar brukas. Cirkulär ekonomi med bioekonomin i spetsen förväntas förse landet med både sysselsättning och råvaror. Samtidigt ska produktionen och konsumtionen av varor och livsmedel bli mer hållbart.

Det behövs nya strategier som beaktar balansen mellan bruk av naturtillgångar och ekosystemens bärkraft. Lantbruksföretagaren och markägaren ligger i nyckelposition inför dessa utmaningar.

- **För att det finländska samhället ska uppnå de lokala, nationella och internationella målsättningarna i förvaltningen av vår livsmiljö jobbar SLC enligt följande:**

- 1. Vi verkar för ett samhälle där landsbygden och lantbruksnäringarna uppskattas.
- 2. Vi verkar för att främja en konsumtion av inhemska lantbruksvaror.
- 3. Vi verkar för att våra medlemmar betraktas som viktiga aktörer i arbetet med anpassandet till och bromsandet av förändringar i miljön.
- 4. Vi verkar för lönsamma lantbruksföretag och främjar utvecklingen av bioekonomin och kretsloppsekonomin.

Bakgrund

Bildkälla: www.globalamalen.se

Med hållbar utveckling avses utveckling som är ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart. Förenta Nationernas (FN) globala agenda för hållbar utveckling, Agenda 2030 trädde i kraft år 2015. Agendan har som mål att trygga goda levnadsförhållanden för nuvarande och kommande generationer. Sjutton globala mål har identifierats för att uppnå ett tillstånd där extrem fattigdom avskaffats, ojämlikhet och orättvisor har minskat, fred och rättvisa främjas och klimatkrisen är löst.

Internationella samfundet har överenskommit om de viktigaste klimatpolitiska riktlinjerna i FN:s ramkonvention om klimatförändring som trädde i kraft 1994. Konventionens målsättning går ut på att stabilisera andelen växthusgaser i atmosfären till en ofarlig nivå. Klimatkonventionens partskonferenser (COP) hålls varje år för länder som undertecknat klimatkonventionen. Kyotoprotokollet för perioden 2008–2012 kompletterar ramkonventionen och fastställde för Finlands del målsättningen att begränsa utsläppen av

växthusgaser till samma nivå som de var år 1990. Ändringar i Kyotoprotokollet för perioden 2013–2020 gjordes 2012 i Doha. Dohaändringen har inte trätt i kraft eftersom det krävs att tre fjärdedelar av parterna i Kyotoprotokollet godkänner ändringen.

En ytterligare komplettering av ramkonventionen för klimatförändring är klimatavtalet som slöts 2015 i Paris. Målsättningen i avtalet är att stoppa genomsnittliga globala temperaturökningen till långt under 2 grader Celsius. Avtalet täcker även överenskommelser om att minska utsläppen av växthusgaser, åtgärder för att bättre anpassa samhällen till klimatförändringen samt rikta finansiering gentemot kolneutral och hållbar utveckling.

I samband med klimatavtalet undertecknade Finland det franska "4 per 1000" initiativet som går ut på att öka kolhalten i jordmånen med 4 promille per år. Enligt initiativet kan man bromsa klimatförändringen med hjälp av

lantbruksmarkernas förmåga att binda kol från atmosfären. Jordmånen uppskattas ha potential att binda den mängd kol som motsvarar de årliga kolutsläppen från människoverksamhet. Europeiska unionen (EU) har genom Europeiska rådets beslut förbundet sig till att minska växthusgasutsläppen fram till år 2030 med minst 40 procent från nivån 1990.

Konventionen om biologisk mångfald antogs av Förenta Nationerna i Rio de Janeiro år 1992. Finland undertecknade konventionen och förband sig att bevara biologisk mångfald, nyttja den biologiska mångfalden hållbart och fördela nyttan som uppstår vid användningen av den biologiska mångfalden rättvist. För att i högre grad nå konventionens mål antog världens länder en strategisk plan för biologisk mångfald under perioden 2011–2020. Europeiska unionens strategi med sex mål för biologisk mångfald utarbetades 2011.

Europeiska unionens ramdirektiv för vatten antogs år 2000 och anger kraven på vattenkvaliteten och tillgången till vatten. EU hade som mål att alla vattendragen skulle uppnå god status år 2015 och tillgången av dricksvatten och bruksvatten för näringsliv skulle tryggas.

Enligt statsrådet är utgångspunkterna för genomförandet av Agenda 2030 "att Finland före år 2030 ska vara koldioxidneutralt och resurssmart samt präglas av likvärdighet, jämlikhet och kunnande". Man har utsett bromsandet av klimatförändringen, överkonsumtion av naturtillgångar samt utvecklingen av ekonomin och sysselsättningen som de största utmaningarna för hållbar utveckling i Finland.

I enlighet med konventionen om biologisk mångfald godkände statsrådet i Finland år 2012 strategin för bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald. Ett handlingsprogram framställdes för att verkställa konventionen om biologisk mångfald. Målet är att stoppa utarmningen av den biologiska mångfalden i Finland före år 2020.

Enligt statsrådets redogörelse om nationell energi- och klimatstrategi fram till 2030 ska andelen förnybar energi täcka 50% av den totala energiförbrukningen och andelen biobränsle täcka 10% av den totala bränsleförbrukningen. Statsrådets redogörelse om en klimatpolitisk plan fram till 2030, nämner att lantbrukets utsläpp utgör 10% av Finlands totala växthusgasutsläpp och 20% av utsläppen från ansvarsfördelningssektorn. Enligt EU kommissionens förslag har Finland som mål att minska utsläppen från ansvarsfördelningssektorn med 39%.

Nationellt planeras vattenvården inom sju vattenförvaltningsområden. För varje förvaltningsområde har man framställt förvaltningsplaner och åtgärdsprogram. Planerna och programmen innehåller information om vattnens status och faktorer som påverkar statusen. Nödvändiga åtgärder för att uppnå EU målsättningen om god status i vattendragen har identifierats för varje förvaltningsområde. Målet för havsvården i Finland är att Östersjön ska uppnå god miljöstatus före 2020. Nationella havsförvaltningsplanen utgör en strategi för hur målsättningen ska uppnås.

SLC är verksam i Helsingforskonventionen HELCOM samt Baltic Farmers' Forum on Environment BFFE kring samarbete för att värna miljön i Östersjön. SLC stöder jord- och skogsbrukare i utvecklingsländer genom utvecklingsorganisationen Food and Forest Development Finland (FFD). FFD erbjuder till exempel utbildning och förmedlar information om hur man bedriver hållbart jord- och skogsbruk.

• **Expertpanelen för hållbar utveckling i Finland**
• **har identifierat fyra indikatorer för hållbar**
• **utveckling av naturens och miljöns tillstånd:**

- 1. Mängden död ved i skogarna, samt jordbruksmark med höga naturvärden.
- 2. De finska älvarnas fosfor- och kvävebelastning på Östersjön.
- 3. Svavel och kväveutsläppen samt utsläpp av luftburna partiklar.
- 4. Utgifter för miljöskyddet enligt statistiken.

SLC:s programförklaring

1. Vi verkar för ett samhälle där landsbygden och lantbruksnäringarna uppskattas

En levande landsbygd och skärgård garanterar en god livsmiljö för hela samhället. Genom aktivt och lönsamt landsbygdsföretagande förser våra medlemmar samhället med livsmedel, råvaror, tjänster, sysselsättning, miljönytta och kulturlandskap.

Jordbruksmarken är en begränsad resurs som har avgörande betydelse för mat- och energiproduktionen. Vid markplaneringen ska lantbruksmarken betraktas som en icke förnybar resurs som bör ha en hög status i landskapsplaneringen. Lantbruksmark ska inte betraktas som en råmarksreserv för byggnadstomter. Enhetliga, produktiva åker- och skogsområden får inte splittras av linjedragningar och andra intrång. Markersättningarna vid inlösning ska höjas eftersom den nuvarande nivån inte är tillfredställande.

Målsättningen att styra byggande till tätortsområden får inte medföra oskäliga inskränkningar i byggande utanför dessa områden och en ojämlig behandling av markägarna. Kommunerna ska följa den rådande lagen gällande markplanering.

Man ska ha rätt till likvärdig service var man än bor. Uppbyggnaden och upprätthållandet av infrastruktur och dataförbindelser på landsbygden ska garantera goda förutsättningar för företagsamhet och liv på landsbygden. Vägarnas skick eller transportkostnader får inte bli en tröskel för företagsamhet på landsbygden.

Förutsättningarna för privatbilism i glesbygderna får inte försämrats. Det ska vara tryggt att bo på landsbygden. Det är viktigt att det vid behov finns tillgång till snabb hjälp. Samhällets tjänster ska vara tillgängliga inom rimlig tid för alla invånare i Finland.

Rovdjuren ska inte få ströva omkring på gårdsplaner och i produktionsbyggnader. Den lokala befolkningen ska ha det avgörande ordet när man beslutar om var rovdjurstammarna ska få växa. Samexistensen mellan människa och varg ska förbättras med hjälp av stamvårdande jakt och genom att sänka tröskeln för att få dispens på skadebaserad jakt från tre till ett skadefall.

Samhället ska stå för skadorna som förorsakas av skyddade arter. Ersättningen ska täcka alla kostnaderna som uppstår av skadorna. Det behövs ett mer flexibelt ersättningssystem för att klara av att ersätta aktuella skador som förorsakats av skyddade arter. EU:s och våra egna förteckningar på skyddade arter bör ses över och uppdateras regelbundet för att säkerställa en ändamålsenlig och tillräcklig skyddsnivå. Tillräckliga medel ska reserveras för att kontinuerligt kartlägga förekomsten av skyddade arter och deras populationer.

2. Vi verkar för att främja en konsumtion av inhemska lantbruksvaror

Finland hör till de minst korruperade länderna i världen och övervakningen av företagsverksamheten är trovärdig. Därmed kan konsumenterna lita på att lantbruksprodukterna uppfyller myndighetskraven. I den finländska lagstiftningen beaktas globala avtal, Europeiska unionens krav och finländarnas åsikter. Finländsk lagstiftning ställer krav på produktionen gällande till exempel miljön, arbetskydd, djurvälstånd och livsmedelssäkerhet. Konsumtion av inhemska varor understöder den etiska lantbruksproduktionen i Finland och samhällets satsningar för miljön.

Bruk av lokalt producerade varor minskar transportbehoven och sporrar till att skapa mervärde i lokalsamhällen. Inhemska och lokalt producerade produkter ska ha företräde vid offentliga upphandlingar.

Finland har synnerligen bra förutsättningar för att bedriva hållbart lantbruk. Förutom fungerande samhällstjänster har Finland till exempel rikligt med rent vatten, nordligt kli-

mat, låg befolkningstäthet och skog där nyttjandegraden är mindre än tillväxten. Lantbruksproduktionen i Finland ska vara mångsidig och täcka det inhemska behovet av olika produkter och råvaror så långt som möjligt. För att främja efterfrågan på inhemska varor behövs det medel för att lyfta fram fördelarna med att konsumera inhemska produkter och råvaror.

Mer mångsidig användning av inhemska träprodukter lagrar kol från atmosfären och understöder det hållbara skogsbruk som bedrivs i Finland. En ökad användning av trä bör främjas såväl vid nybyggen som vid reparation och tillbyggnad av befintliga byggnader.

I samband med offentliga uppköp och materialval ska inhemska träprodukter prioriteras. Konsumtion av inhemsk förnybar energi ska främjas. Finland ska satsa på att övergå från fossila bränslen och kärnkraft till konsumtion av inhemskt, ansvarsfullt producerad energi.

3. Vi verkar för att våra medlemmar betraktas som viktiga aktörer i arbetet med anpassandet till och bromsandet av förändringar i miljön

3.1 Lantbruket är det viktigaste verktyget för bindande av koldioxid från atmosfären

Växande skog och mark har förmågan att binda kol från atmosfären till biosfären. Genom att använda lantbruksmetoder som främjar lagring av organiskt material i jordmånerna kan man effektivt minska mängden koldioxid i atmosfären och bromsa förändringar i klimatet¹. Skogsbruket spelar också en viktig roll i att bromsa klimatförändringar. Träden och övrig växtlighet upptar koldioxid från atmosfären och lagrar kol i biomassa både ovanom och under markytan. I Finland är skogarnas kolsänka årligen 30–60 % av Finlands totala utsläpp².

Genom att skapa goda förutsättningar för en konkurrenskraftig utveckling av jord- och skogsbruket, samt för skogsprodukter och bioenergi, skapas grunden för ett klimatsmart

samhälle. Inom lantbruket ska åtgärder och praxis som ökar mullhalten i jordmånerna understödjas. Utsläpp av växthusgaser från lantbruket kan minskas genom goda och effektiva produktionsmetoder. Till exempel biologisk kvävebindning, återvinning av näringsämnen från stallgödsel och slam minskar lantbrukets indirekta koldioxidutsläpp som uppkommer vid framställandet av kvävegödsel.

Utsläpp av växthusgaser från jordbruksmarkerna ska minimeras. Användningen av torvmarker som åkermark och torv som råmaterial delar åsikter. Ändamålsenligt skötta torvmarker är goda odlingsmarker. Bruk av torvmarker ska avgöras utgående från alla aspekter på hållbar utveckling. Torven är en viktig del av helheten då man granskar råvaror för energiproduktionen, ströalternativ och växtunderlag. Bruk av inhemsk torv bör prioriteras framför all importerad råvara.

- ⋮ Inom lantbruket gynnas den biologiska
- ⋮ mångfalden då mångfaldsaspekterna
- ⋮ beaktas i det normala arbetet.

3.2 Uthålligt lantbruk säkrar god vattenkvalitet

Lantbruket bär ansvar gällande vattenvård. Utgångspunkten är att man genom att utöva lantbruk inte förstör vattendrag eller vattentäkter. Urlakning av näringsämnen från lantbruket ska minimeras. God markstruktur med fungerande dränering motverkar erosion och urlakning av näringsämnen i vattendragen och atmosfären³.

God växtföljd bidrar till god markstruktur, förebygger erosion, har positiv inverkan på mullhalt och binder effektivt näringsämnen i jordmänen. Vattenhanteringen måste ses över. Det krävs bättre planering och ett urval av åtgärder för att i högre grad samla upp sediment och näringsämnen från vattendragen. Kostnaderna för rensnings- och muddringsprojekt ska fördelas rättvist i hela samhället. Tillräcklig finansiering för hela projekttiden måste garanteras. Grundvattnets goda kvalitet bör tryggas. Det är viktigt med noggrann kartläggning av grundvattenområden för att åtgärderna riktas rätt. Vattenvårdens åtgärdsprogram som har utarbetats i samarbete med lantbrukarna är en av grundpelarna inom jordbrukets vattenvårdsarbete.

Åtgärdsprogrammen bör fortsättningsvis bygga på frivillighet och tillräckliga medel måste anslås för att genomföra programmen. Nya metoder och ny teknologi bör inkluderas i åtgärdsprogrammet för vattenvård. Långsiktiga lösningar måste vara det preliminära målet.

3.3 Finländska lantbruket skapar biologisk mångfald

Inom lantbruket gynnas den biologiska mångfalden då mångfaldsaspekterna beaktas i det normala arbetet till exempel genom att lämna kvar död ved, högstubbar eller sparträd och grupper av sparträd i skogen, genom att låta trånga hörn på åkern täckas av naturlig växtlighet samt genom bekämpning av invasiva främmande arter. Lantbruket bidrar till ett mångsidigt landskap som erbjuder habitat för otaliga organismer. Befintliga skyddsområden ska skötas så att den biologiska mångfalden tryggas.

Handlingsprogrammet för mångfalden i skogarna i södra Finland 2014–2025, METSO-programmet, som gäller privatägda skogar är ett viktigt verktyg för att säkerställa en stabil och positiv utveckling av den biologiska mångfalden i skogsmiljön. Programmet bygger på frivilligt skydd och är populärt bland privata skogsägare. Även skogsägarstrukturen i Finland återspeglas i den biologiska mångfalden i skogarna. Att värna biodiversiteten i skogarna nu och i framtiden måste bygga på frivillighet för att upprätthålla intresset för verksamheten. Skogscertifieringen är en garanti för god vård av skogsnaturen och miljömedveten produktion.

Arealen av jordbruksmark med höga naturvärden (HNV) har minskat i Finland⁴. Jordbruksmark med höga naturvärden kännetecknas av småskalig landskapsstruktur med husdjur och naturbeten. Förekomsten av jordbruksmark med höga naturvärden går hand i hand med lönsamt jordbruk som satsar på framtiden. Ett brett urval frivilliga, riktade åtgärder som gynnar biologiska mångfalden ska inkluderas i lantbrukets stödsystem och i skogsrådgivning samt i Kemera- och Metso-stöden för att gynna utvecklingen av den biologiska mångfalden i Finland.

Husdjursproduktionen med betande djur är ett sätt att upprätthålla naturvärden som till exempel biologisk mångfald och öppna landskap. Ekologisk produktionsinriktning ska vara ett alternativ för lantbruksproducenter även i fortsättningen.

Det är viktigt att bevara biologisk mångfald hos arter som används inom lantbruksproduktionen. Ett produktionssystem som baserar sig på en mångfald av odlade arter och

ett flertal raser är mer flexibelt i fall av oförväntade händelser. Uppfödningen av lantraser och odlandet av kultursorter ska understödjas även i fortsättningen. Mångsidig odling av olika växtarter och uppfödning av olika raser ska möjliggöras i högre grad genom samarbete mellan aktörerna i livsmedelskedjan.

Speciellt viktigt är mångsidig odling av proteinväxter och strävan till full proteinsjälvförsörjningsgrad i Finland.

3.4 Samarbete säkerställer fortsatt hållbar utveckling av lantbruket i Finland

Lantbruket värnar om samhällets gemensamma livsmiljö och en aktiv dialog ska föras med alla som medverkar i lantbruksfrågor. Samarbete och informationsförmedling mellan aktörerna inom lantbrukssektorn är en av grundförutsättningarna för ett hållbart lantbruk. På grund av olika globala fenomen förekommer det osäkerhet kring framtida verksamhetsförhållanden för lantbruket. Det behövs åtgärder för att anpassa sig till förändringar i miljön. Det är ytterst viktigt att växtförädlingen och tester av sorter som lämpar sig för våra nordiska förhållanden fortsätter. Ett fördomsfritt förhållande till teknologiska framsteg i förädlingen ska garantera att förädlingsverksamheten i Finland har tillgång till de bästa metoderna och försäkras tillgängligheten av organismer som lämpar sig för produktion av lantbruksvaror i Finland.

Utvecklingen av teknologiska framsteg och metoder som möjliggör precisionsodling, optimering av produktionsinsatser och optimering av produktionskedjan bör stödas i samarbete med aktörerna inom branschen. Det behövs mer nationell forskning för att finna de bästa metoderna för att binda kol i jordmånen och minimera urlakningen av näringsämnen.

Skoglig forskning om hur olika skötselmetoder inverkar på mångfalden, produktionen och kolbindning bör fortsätta och intensifieras. Forskningsresultaten ska mer effektivt förmedlas som praktiska metoder till lantbruksproducenter. Rådgivningen ska ha tillgång till den nyaste informationen, samt ha sakkunskap och resurser att tillämpa resultaten i praktiskt lantbruk. Nordiskt samarbete ska främjas. Målsättningen är att göra det nordiska lantbruket en föregångare inom branschen.

4. Vi verkar för lönsamma lantbruksföretag och främjar utveckling av bioekonomin och kretsloppsekonomin

Lantbruket gör ett allmännyttigt arbete och samhället ska se till att lantbruksföretagarna har goda förutsättningar att utföra arbetet. Den grundläggande förutsättningen för miljöåtgärder inom lantbruket är ekonomiskt lönsam företagsamhet. Lantbrukets lönsamhet ska inte belastas med mer utgifter från statens sida som till exempel fastighetsskatt på lantbruksmark. Frivilliga miljöfrämjande åtgärder är att föredra och dessa bör göras så attraktiva som möjligt, både åtgärdsmissigt och ekonomiskt.

Naturskyddet skall i första hand genomföras med frivilliga medel. Lagen möjliggör att mark tvångsinlöses för naturskyddsändamål. En tillräcklig skyddsnivå kan uppnås med nuvarande metoder. Lönsamheten inom lantbruket kan inte äventyras på grund av antaganden när det gäller miljöskydd. Beslut och begränsningar som gäller naturskydd eller skötsel av naturtillgångar ska grunda sig på vetenskapliga fakta. Dessutom bör de alltid förverkligas utgående från alla aspekter av hållbar utveckling.

Förutom miljönytta erbjuder bioekonomin och kretsloppsekonomin intressanta ekonomiska möjligheter för företagsamhet på landsbygden. För att garantera innovationer och uppkomsten av nya tillvägagångssätt inom lantbruket och landsbygdsföretag ska mindre företag ha tillgång till bidrag för forskning, utveckling och marknadsföring. Dessutom ska jämnare fördelning av värdeökningen och informationen om marknadsläge i produktionskedjan av lantbruksprodukter främjas⁵. Det är viktigt att understödja uppkomsten av nya gemenskaper och kontakter mellan producenterna och konsumenterna för att involvera flera aktörer i handel av lantbruksråvaror.

Bruk av fossila bränslen ska avta och utvecklingen av decentraliserad energiproduktion främjas. En betydande del av Finlands åker- och skogsmark kan utnyttjas för bioenergiproduktion. En möjlighet som hittills utnyttjats i liten skala är utbyggnaden av energiproduktionsanläggningar på landsbygden. Investeringar i vindenergi, solenergi och biogasanläggningar ska understödjas för att sporra utvecklingen av mindre energiproduktionsanläggningar. Regelverket ska uppmuntra till företagsamhet inom småskalig energiproduktion. Satsningar i elnätet och i utveckling av lagringsteknik behövs för att man i högre grad kunde utnyttja energiproduktionskapaciteten på landsbygden.

Produktutvecklingen av varor tillverkade av biologiskt nedbrytbara råvaror har som målsättning att ersätta produkter av icke nedbrytbar art. En betydligt större mängd biomassa kommer att behövas för att verkställa skiftet till fullständig kretsloppsekonomi. För hållbar produktion av råvaror i Finland krävs att företagare har lika förutsättningar att utöva lantbruk i alla delar av landet. Hållbarhetskriterierna för förnybar energi ska beakta de mångsidiga möjligheterna som hållbart skogsbruk i Finland erbjuder för bromsandet av klimatförändringen. I kriterierna måste man godkänna bruk av råvaror med ursprung i torvmarksskogar.

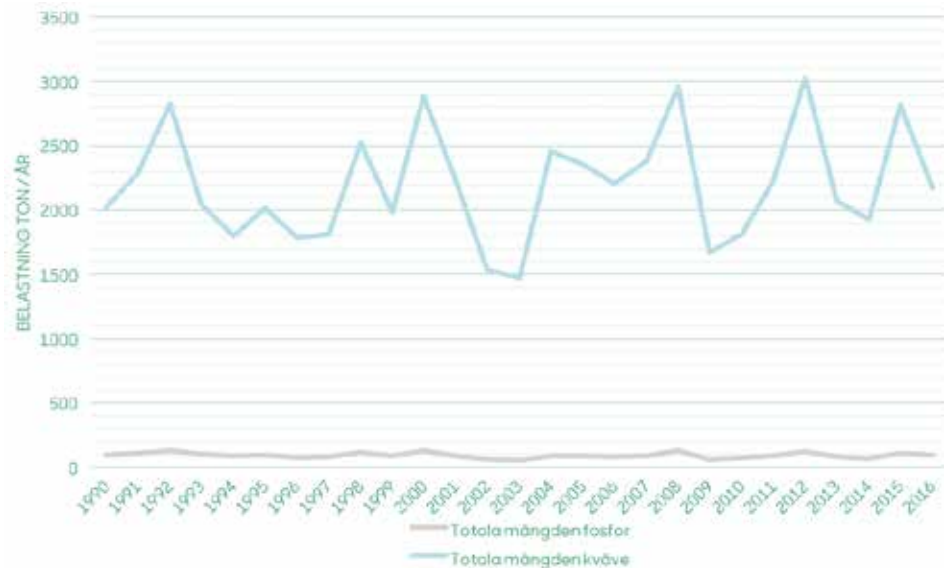
Innovationer och mindre företag ska understödjas för att utveckla en bred skara av nya biobaserade produkter. I bruktagandet av nya teknologiska lösningar för precisionslantbruk och metoder för mer effektiv användning av naturresurser kräver större satsningar på forskning inom branschen och investeringsfrämjande åtgärder.

• Den grundläggande förutsättningen
• för miljösatningar inom lantbruket är
• ekonomiskt lönsam företagsamhet.

Tabeller och grafer

Älvarnas fosfor- och kvävebelastning på Östersjön 1990-2016.

Källa: Finlands miljöcentral SYKE via webbplatsen ymparisto.fi.

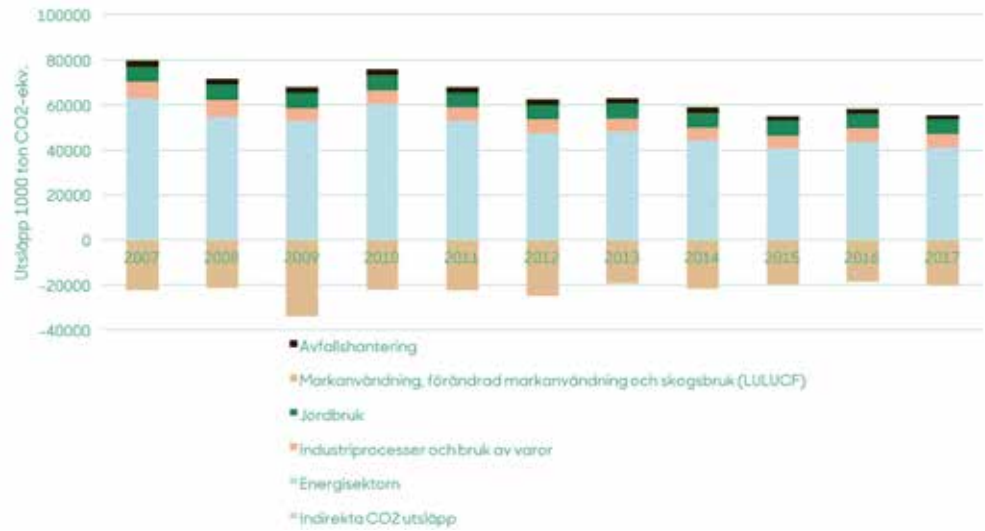
Andelen skyddad skogs- och tvinmark.

Källa: Naturresursinstitutet LUKE via Forest.fi

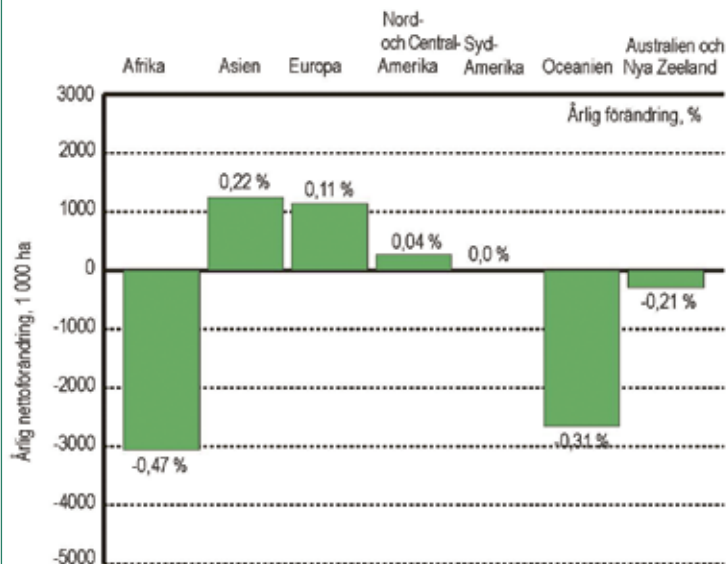
Växthusgasutsläpp i Finland 2007-2017.

Källa: Statistikcentralen 2019.

Globala förändringen av skogsareal.

Källa: FAOSTAT via forest.fi.

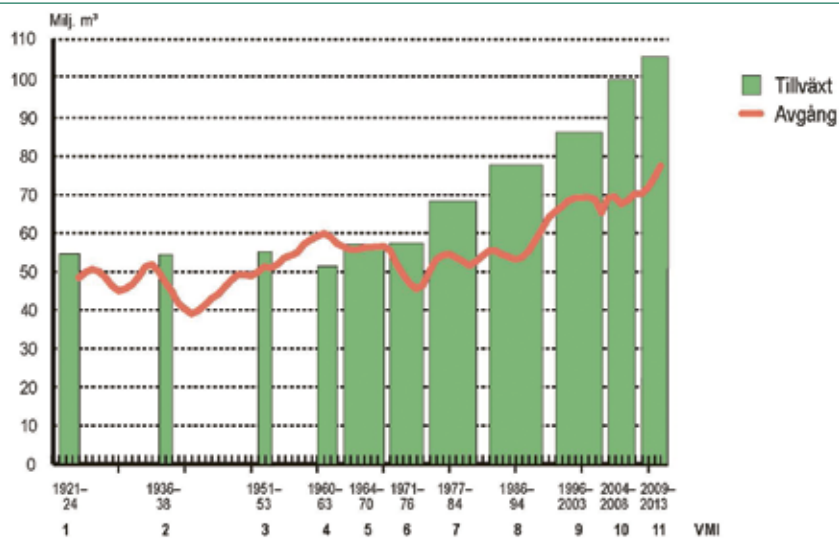

• Globala skogsarealen minskade med ca 3,4 milj. ha från 2005 till 2015.

Virkesförrådets tillväxt och avgång 1920–2013.

Källa: Naturresursinstitutet och riksomfattande skogsinventering VMI via forest.fi.

- Avgången är presenterad i fem års glidande medeltal och uppskattad tillväxt är fokuserad till inventeringsåren.
- VMI står för riksomfattande skogsinventering. Resultaten från VMI 3–5 har korrigerats så att de är jämförbara med nyare resultat.

Källor

¹Lal,R. 2019. Conceptual basis of managing soil carbon: Inspired by nature and driven by science. *Journal of soil and water conservation*. 74(2):29A-34A.

²Jord- och skogsbruksministeriet. 2019. Skogarnas kolsänkor. <https://mmm.fi/su/skogar-och-klimatforandring/skogar-och-klimatforandring/skogarnas-kolsankor>. Refererat 17.5.2019.

³Hartikainen, H. och Paasonen-Kivekäs, M. 2009. Fosfori och Typpi. s.182-204 i verket *Maan vesi- ja ravinnetalous*, Täckdikesföreningen, Helsingfors.

⁴Heliölä, J. 2015. HNV-maatalousmaan määrän alueelliset kehitystrendit 2006-2013 sekä seurantaindikaattorin päivittäminen ohjelmakaudelle 2014-2020. Suomen ympäristökeskus, projektin loppuraportti.

⁵Pihlanto, A., Kurppa, S., Keskitalo, M., Rokka, S., Tapiola, T. 2018. Policy Brief: Monipuolisuus lautasella on monipuolisuutta pellolla. LUKE - Policy brief1/2018.

SLC

Svenska
lantbruksproducenternas
centralförbund

Egna anteckningar

KONTAKTUPPGIFTER

SVENSKA LANTBRUKSPRODUCENTERNAS
CENTRALFÖRBUND SLC R.F.
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
09 5860 460
info@slc.fi
slc.fi

VÅRA PRODUCENTFÖRBUND:
Österbottens svenska producentförbund ÖSP
Handelsplanaden 16 B, 65100 Vasa
06 318 9200

SLC Nyland
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
09 601 588

SLC Åboland
Engelsbyvägen 8, 25700 Kimito
040 511 0886

Ålands producentförbund ÅPF
Ålands landsbygdscentrum
Jomalagårdsvägen 16-1, AX-22150 Jomala
018 329 840

SKOGSVÅRDSFÖRENINGARNA:
Skogsvårdsföreningen Österbotten
Företagaregatan 13, 65380 Vasa
010 581 8400

Skogsvårdsföreningen Södra Skogsreviret
Mannerheimgatan 9-11 A, 06100 Borgå
019 580 993

Väståbolands skogsvårdsförening
Köpmansgatan 5, 21600 Pargas
0400 435 048

Jeppo skogsvårdsförening r.f.
Östra Jeppovägen 22, 66850 Jeppo
0400 265 424

Ålands skogsvårdsförening
Ålands landsbygdscentrum
Jomalagårdsvägen 16-1, AX-22150 Jomala
045 734 248 55

Främjande av
uthålligt skogsbruk.

www.pefc.fi

SLC 2020

